

Največji slovenski dnevnik
v Združenih državah

Velja za vse leto - \$6.00
Za pol leta - \$3.00
Za New York celo leto - \$7.00
Za inozemstvo celo leto - \$7.00

GLAS NARODA

The largest Slovenian Daily in the United States.
Issued every day except Sundays and legal holidays.
75,000 Readers.

TELEFON: CHELSEA 3878
Entered as Second Class Matter, September 21, 1903, at the Post Office at New York, N. Y., under Act of Congress of March 3, 1879
NO. 127. — ŠTEV. 127. NEW YORK, FRIDAY, MAY 31, 1929. — PETEK, 31. MAJA 1929. TELEFON: CHELSEA 3878
VOLUME XXXVII. — LETNIK XXXVII.

Zavezniki in Nemci so se sporazumeli.

NEMCIJA BO MORALA PLAČATI DVAJSET MILIJARD MARK LETNO

Po dolgotrajnih pogajanjih je bil slednjič dosežen sporazum. — Značilna izjava Morganovega partnerja. — Zavezniki so precej popustili glede moratorija in železnice. — Pogajanja glede mednarodne banke. — Plačila se bodo pričela dne 1. septembra.

PARIZ, Francija, 30. maja. — Morganov partner Thomas W. Lamont je sinoči objavil, da je sklenjen dogovor glede reparacijskega vprašanja in da je ostalo le še par manj važnih točk, katere bo konferenca brez dvoma v kratkem rešila. Skrajno neverjeno je, da bi prišlo še do kakih resnih preprirov. Med pogoji, o katerih se vedno razpravljajo, je pogoj glede nemških plačil za zadnjih enindvajset let odplačevanja. Nadalje se pogajajo glede nemške prošnje za moratorij, če bi se izkazalo, da ni mogoče pravočasno zadostiti zahtevam.

V dosedanjih razpravah so zastopniki zaveznikov že izjavili, da bodo privolili v gotova olajšanja, posebno pa glede moratorija in železnice.

Lamont je podal svojo objavo z dovoljenjem vseh delegacij.

Rekel je: —

— Zavezniški izvedenci so izjavili, da so pripravljeni sprejeti vsako leto dvajset milijard zlatih mark, čeprav je še vedno nekaj nesporazuma glede tega vprašanja. Diference so bile pa slednjič odstranjene, in dosežen je bil skupen temelj za sporazum.

Predsednik komisije izvedencev je Owen Young, voditelj ameriške delegacije. Po več mesečnih brezuspešnih pogajanjih je posegel vmes in predložil kompromisni načrt, ki določa plačilno dobo 58 let.

Tekom prvih 37 let se bodo plačevanja večala od leta do leta. Tekom zadnjih dvajsetih let bodo pa postajala manjša.

Najbolj važen del dogovora je ustanovitev internacionalne banke, ki bo sprejemala reparacijska plačila.

Finančni izvedenci so mnenja, da se bo banka razvila v skrajno važen mednarodni zavod in da bo zelo dobičkonosno podjetje.

Novi načrti določajo, da se bodo pričela reparacijska plačila dne 1. septembra.

Tabele za prva plačila so bile včeraj izdelane in predložene dr. Schachtu.

Zaenkrat so francoski delegati še protestirali proti temu pričetnemu terminu.

Vsplošnem pa prevladuje mnenje, da bo mogoče premagati odpor francoskega delegata Moreaua.

GOZDNI POŽAR NA SAKALINU

Gozdni požar je uničil 47 človeških življenj na južnem delu otoka Sakalina. — Sedem vasi je zgorelo.

TOKIO, Japonska, 30. maja. — Plašč dima je pokrival včeraj zvečer več kvadratnih milj južnega Sakalina, kjer so veliki gozdni požari uničili več vasi ter zahtevali nebroj človeških življenj. Znano je, da je več kot štiri deset otrok zgorelo v goreči šoli v Kentori, kjer je bilo včeraj uničenih sedemsto hiš. Sedem na daljnih trupel so potegnili iz razvalin v neki bližnji vasi. Štiri na daljine vasi so bile včeraj ponoči

v plamenih in širili se zublji ognja so odrezali beg vaščanov. Dejansko število žrtev pa ni še znano.

Moški iz celega okraja so se zbrali, da se bore proti ognju, a bili so očitno brez moči. Pomozne sile z razičami so se približale okraju tako blizu kot je sploh mogoče dospeti, a komunikacije so pretrgane in železnica med Odomari in Tojahara je ustavila promet, ker so zgoreli vsi železjerji.

Zdravje Evangeline Booth se boljša.

Zdravstveno stanje poveljnice Salvation Army, Miss Evangeline Booth, ki se je zadnji teden ponosno izboljšalo, se je znatno izboljšalo. Danes bodo na podlagi X-Ray slik dognali, če ima počeno črepanjo.

ADVERTISE in GLAS NARODA

PORTES GIL POSPEŠUJE PROHIBICIJO

Portes Gil je ukazal za preeti vse neredne bare. Mexico City spoznava, da se predsednik strogo nagiba k prohibiciji.

MEXICO CITY, Mehika, 30. maja. — Da ojači svojo kampanjo proti pijaci, je podpisal predsednik Emilio Portes Gil dekret, ki daje policiji polnomoč, da zapre vsak salon, kabaret ali drugi prostor, v katerem prodajajo opojne pijače, če je osumljen nemoralne. Dekret je navdih s terorjem lastnike salonov, vsled gibčnosti izraza "skandalozno obnašanje" in tega, kaj bo razumela policija pod tem izrazom.

Tukaj prevladuje sedaj splošno mnenje, da je provizorični predsednik pokazal znake, da je zapustil svoj prvotno naznanjeni namen pregovarjanja ter vzgoje proti pijaci in da razvija sedaj politiko suhaške zakonodaje.

Poroča se, da je predsednik predložil parlamentu predlogo, ki vsebuje naslednje točke:

Saloni morajo imeti predale (counters), ki so visoki vsaj en meter in pol ali približno pet čevljev.

Nikakih miz ali klopi ne bo dovoljenih in tudi ne bar za sandviche, kot so sedaj v vseh saloni.

Stene morajo biti enostavne, pobeljene in brez okrasov.

Vrata se morajo odpirati tako, da bo vsak mimoidoči lahko videl, kdo pije znotraj.

Pred več tedni je sprožil predsednik Portes Gil temperenčno kampanjo, koje namen je bil dovesti deželo do eventualne prohibicije vseh alkoholčnih pijač v Mehiki, izjemo piva ter vina. Izjavil je, da se namerava zanašati v glavnem na vzgojo naroda, potem šol, predavanj, kinoslov ter drugih vzgojnih agencij. Rekel je tudi, da bo počasi ojačil postavbe glede prodaje žganih pijač, z visoko vsebino alkohola. Nameraval je tudi uvesti športe ter druge zabave, ki bi nastopale proti zlorabi alkohola.

Poznejši razvoji pa so obstajali v tem, da je imenoval komisijo, kateri načelnje tajnik za javno zdravje, da uveljavlja zakonodajo. Nadalje je tudi prišel sklep, da se napravi oficijelne bankete v Mehiki suhim.

VOLITEV V ANGLIJI

Včeraj so se vršile v Angliji volitve v poslansko zbornico. — Kampanja je bila izredno intenzivna.

LONDON, Anglija, 31. maja. — Včeraj se je vršila po vsej Angliji volitev v poslansko zbornico po izredno intenzivnih volilni kampanji.

Vsega skupaj je bilo 1725 kandidatov za 615 sedežev v zbornici. Volilci niso bili nikakaj navdušeni.

Izza zadnjih volitev je dobilo volilno pravico nekako pet milijonov žensk in vsled tega se je lah-

GOVERNER KOHLER PODPISAL PREKLIC SUHAŠKE POSTAVE

Opozoril pa je, da je zvezna prohibicijska postava še vedno veljavna in da ne pomenja vsled tega preklic ničesar. — Državni prohibicijski komisar pobral šila in kopita.

MADISON, Wis., 30. maja. — Governer Kohler je včeraj podpisal predlogo, s katero se je razveljavilo državno prohibicijsko enforcement postavo. Poslal je sporočilo zakonodaji, v katerem se je glasilo:

— Da izpolnim mandat naroda, ki je bil z veliko večino izražen tekom zadnjega referenda, sem podpisal predlogo, s katero razveljavljam državno prohibicijsko enforcement postavo.

Osemnajsti amendment določa, da naj bi imela kongres ter različne države vzporedno silo, da uvedeta ta člen s primerno zakonodajo. To ne nelaga državam nikakih obilicij, vendar pa jim pušča opojno, če hočejo izvajati to vzporedno polnomoč ali ne.

— Sprejem tega razveljavljanja pa ne sme zavesti nobenega našega državljan v mnenje, da je postala trgovina z opojnimi pijačami sedaj postavna ali da se bodo vrtili saloni. Ustava Združenih držav, Volstead postava ter Jones postava so še vedno polnomočne ter učinkovite. Zločin je, o stro kaznovan, izdelovati, prodajati ali transportirati pijače, ki imajo več kot pol odstotka alkoholične vsebine.

Izvedenje bo odvisno od zveznih in državnih naporov, kot je bilo v preteklosti.

Kakorhitro je bila podpisana predloga je pričel državni prohibicijski komisar R. W. Dixon pospravljati svoje stvari. Urad bo zaprt v teku naslednjih par dni.

Preklic državne suhaške postavbe je bil sprejet od zakonodaje z veliko večino v obeh zbornicah po referendumu, v katerem se je zahtevalo preklic z večino skoro 150 tisoč glasov.

WASHINGTON, D. C., 30. maja. — Prohibicijski komisar Doran je rekel, da ne bo preklic državne prohibicijske postavbe v Wisconsin vplival na izvedenje narodne prohibicije v oni državi. Enforcement agenti so izjavili, da se dobili le malo pomoči od državnih oblasti in da so bili v preteklosti prisiljeni vršiti svoje "delo" sami.

ko udeležilo volitev nekako devetindvajset milijonov volilcev.

Koncem kampanje je izjavil voditelj delavske stranke Ramsay MacDonald:

— Volilce prosim, naj izvolijo naše kandidate z rekordno večino, da pomagajo delavcem. Mi hočemo deset milijonov glasov ter nikake manjšinske vlade.

Voditelj konservativcev, ministrijski predsednik Baldwin je rekel:

— V zadnjih štirih letih sem skušal nekaj doseči ter bom nadaljeval s svojimi poskusi. Meni je vseeno, naj bo izid volitev tak ali tak.

David Lloyd George, voditelj liberalcev, je izjavil: — Konservativna vlada je dogospodarila. Liberalna stranka lahko odpravi nezaposlenost ter jo bo tudi odpravila, če bo zmagala.

V zadnjem parlamentu so bile stranke takole zastopane: konservativci 397 glasov, delavska stranka 162 glasov, liberalna stranka 46 glasov, druge stranke pa sedem glasov.

PREJŠNJI KRALJ JE ŠEL MED KNJIŽEVNIKE

Prejšnji portugalski kralj Manuel se peča z bibliografijo ter dela po deset ur na dan. — Dokončal je že prvi zvezek.

Svetovni seznam bibliografij bo kmalu povečan vsled dela izpod peresa prejšnjega kralja Manuela, kot se je izvedelo sedaj.

Prejšnji monarh, ki se je zanimal izza svoje mladosti za knjige, je posvetil dosti časa izza revolucije, v kateri je izgubil svoj prestol, zbiranju redkih portugalskih knjig. Ta knjižnica je sedaj dokončana ter prekaša številne javne zbirke glede kakovosti in stanja.

Knjižnica je omejena na knjige v različnih jezikih, natisnjenih na Portugalskem ter na knjige v portugalskem jeziku, tiskane izven Portugalske v letih med 1489 in 1600.

Prvi zvezek obstaja iz nekako 700 strani ter je sedaj v rokah knjižgoveza. Izdan bo v najkrajšem času. Tri kopije tega zvezka bodo prišle v kongresno knjižnico v Washingtonu. V tem zvezku so opisane knjige, ki so izšle od leta 1489 pa do leta 1575. Drugi zvezek, s katerim je sedaj zaposlen prejšnji kralj, bo nadaljeval študije.

S tako podrobnostjo ter natančnostjo je opisal Manuel svoje knjige, da zavzema razprava ene same knjige petdeset strani v prvem zvezku kataloga.

Številne knjige v knjižnici Manuela so prav posebne in druge prava redkost. Prejšnji kralj se zanima prav posebno za zavojevanja ter razkritja Portugalcev v Afriki, Aziji ter Ameriki. Pred štirimi stoletji je bil Manuel I. prednik sedanjega bibliografa, pokrovitelja prvih libronskih tiskarjev.

Velik potres

BUENOS AIRES, Argentina, 30. maja. — V provinci Mendoza se je pojavil danes močan potres ki je zahteval 50 človeških žrtev. 180 oseb je več ali manj resno poškodovanih.

V starih, davnih časih...

CHICAGO, IL., 31. maja. — Pri podiranju neke hiše so našli delavci račun, iz katerega je razvidno, da je bilo prodanih leta 1861 šest sodov žganja po 14 centov galona.

PROCES PROTI MORILCU RAČIČU SE JE PRIČEL

Beograjski parlamentarni uslužbenci so pričali, da je poslanec mirno streljal na hrvaške opozicijske nacije. — Vse politične razprave prepovedane. Liga Narodov se ne zanima za razpravo.

BEOGRAD, Jugoslavija, 30. maja. — Tri priče so izzvale triditev Punise Račića, da je ustrelil Štefana Radiča ter njegove tovariše v jugoslovanskem parlamentu v obrambo svojega lastnega življenja.

Račić je pričal včeraj v procesu, ki se vrši tukaj proti njemu, da je ustrelil Štefana Radiča slučajno in da je nastopil v stanju visokega razburjenja, povzročenega od strahu za svoje lastno življenje.

Včeraj pa je pričal Borivoj Nelejković, parlamentarni uslužbenec, da je streljal Račić mirno tel hladne krvi. Oddal je dva strela na dr. Ivana Pernarja, enega na dr. Basaričeka in enega na Grandja. En strel je oddal na Štefana Radiča in zadnjega na Pavla Radiča.

Parlamentarni stenograf dr. Vladimir Vasić je pričal, da je sedel Štefan Radič mirno na svojem stolu pred streljanjem in da ni žalil nikogar. To pričevanje je potrdilo pričevanje drugega stenografa Vojka Bozovića, ki je dostavil, da sta bila Račić in Radič dobra prijatelja do pred enim mesecem pred afero. Bozović je rekel, da je srečal drugega obtoženega, Toma Popovića, na cesti neposredno po streljanju in da je vzkliknil:

— Kaj ste storili? Popović je odgovoril: — Zgodilo se je za najboljši. Vse je treba postrebiti.

Priča je izpovedal, da so se nekaj časa pred streljanjem hrvaški poslanci bali, da organizirajo poskus proti njih življenju v parlamentu.

Cenzura je dovolila jugoslovanskemu časopisju natisniti le pričevanja, tikajoča se streljanja. Prepovedane smo bile vse politične razprave splošnega značaja, kot naprimer pričevanje Račića, da je bil Štefan Radič plačan agent inozemskih držav, da neti hrvaški vstajo proti varnosti Jugoslavije.

Le par privilegiranih članov javnosti je bilo pripuščenih k de-

ANGLEŽI ZAHTEVAJO IZPRAZNENJE

Angleško časopisje domneva, da se bo okupacija Porenske končala že dne 1. septembra tega leta.

LONDON, Anglija, 30. maja. — Novi reparacijski dogovor je bil dosežen v glavnem v domnevi, da bo Porenska izpraznjena dne 1. septembra in da se ne bo sprejelo nikakih določb za nadaljnje okupacijske stroške. Tako pravi pariški poročevalec londonskega "Times" ter dostavlja:

Znano je, da je obvestila angleška vlada francosko vlado, da bodo angleške čete v vsakem slučaju umakneno iz Porenske ob najzgodnejšem času, — se glasi v sporočilu. — Dogovor med zavezniškimi diplomati mora biti vsled tega odvisen od dveh pogojev, — izpraznenje Porenske do 1. septembra ter separatne uravnave belgijske zahteve glede marke.

Ni vrjetno, da bi kaka zavezniška delegacija sedaj podpirala Belgijo, če bi odklonila separatna pogajanja, a izpraznenje Porenske mora biti seveda odločeno od vseh zavezniških držav. Glede vsega so izglezi izvršni.

DENARNA NAKAZILA

Za Vaše ravnanje naznanjamo, da izvršujemo nakazila v dinarjih in lirah po sledečem ceniku:

v Jugoslavijo			v Italijo		
Din.	500	\$ 9.30	Lir	100	\$ 5.70
"	1,000	\$ 18.40	"	200	\$ 11.30
"	2,500	\$ 45.75	"	300	\$ 16.80
"	5,000	\$ 90.60	"	600	\$ 27.40
"	10,000	\$ 180.00	"	1000	\$ 54.25

Stranke, ki nam naročajo izplačila v ameriških dolarjih, opozarjamo, da smo vsled sporazuma s našim zvezam v starem kraju v stanu znižati pristojbino za taka izplačila od 3% na 2%.

Pristojbina znaša sedaj za izplačila do \$30. — 60c; za \$50 — \$1; za \$100 — \$2; za \$200 — \$4; za \$300 — \$6

Za izplačilo večjih zneskov kot goraj navedeno, bodaj v dinarjih tirah ali dolarjih dovoljujemo še boljše pogoje. Pri velikih nakazilih priporočamo, da se poprej s nam sporazumete glede naših nakazila.

IZPLAČILA PO POŠTI SO REDNO IZVRŠENA V DVEH DO TREH TEDNIH
NUJNA NAKAZILA IZVRŠUJEMO PO CABLE LETTER ZA PRISTOJBINO 0.75c.

3AKSER STATE BANK

63 CORTLANDT STREET, NEW YORK, N. Y.
Telephone: Barclay 0590

GLAS NARODA

(SLOVENE DAILY)

Owned and Published by
SLOVENIC PUBLISHING COMPANY
(A Corporation)Frank Sakser, President Louis Benedik, Treasurer
Place of business of the corporation and addresses of above officers:
216 W. 18. St. Borough of Manhattan, New York City, N. Y."GLAS NARODA"
(Voice of the People)

Issued Every Day Except Sundays and Holidays.

Na celo leto velja list za Ameriko	Za New York za celo leto	\$7.00
in Kanado	Za pol leta	\$3.50
Na pol leta	Za inozemstvo za celo leto	\$7.00
Na četrt leta	Za pol leta	\$3.50

Subscription Yearly \$6.00

Advertisement on Agreement.

"Glas Naroda" izhaja vsaki dan izvenem nedelj in praznikov.

Dopisi brez podpisa in osebnosti se ne priobčujejo. Denar naj se blagovoli pošilja po Money Order. Pri spremembi kraja naročnikov, prosimo, da se nam tudi prejšnje bivaličke naznani, da hitreje najdemo naslovnik.

"GLAS NARODA", 216 W. 18. St. New York, N. Y.
Telephone: Chelsea 3878

HOOVERJEVO KVEKERSTVO

Herbert Hoover je kveker, to se pravi, da pripada oni krščanski verski sekci, ki ima poleg drugih človekoljubnih načel tudi načelo, da je treba vojni z vso silo nasprotovati in propagirati mir.

V Angliji pa tudi v Ameriki je bilo tekom svetovne vojne dosti kvekerjev, ki so iz prepričanja nasprotovali vojni (conscientious objectors). Ker so bili, posebno v Združenih državah, to jako visoki gospodje, jim ni bilo treba prav posebno trpeti zastran svojega prepričanja.

Navzlic temu je bilo pa v Atlanti in Leavenworthu precejšnje število kvekerjev, ker so z besedami ter tudi z dejanji pokazali, da so odločni nasprotniki vojne.

Sedanji predsednik Združenih držav, pa, dasi je kveker, ni v tem pogledu tako zelo natančen.

Kmalu po svojem nastopu je dal vložiti predlogo, ki določa konškrpeijo za vse moške v starosti od 18. do 35. leta.

Predloga je bila stavljen na prošnjo državnega departmanta, kar se je seveda zgodilo s privoljenjem in odobrenjem Hooverja.

Kadarkoli bo kongres proglasil vojno stanje, bodo moški omenjene starosti pozvani v vojaško službo.

Izveti bodo seveda le člani kongresa, duhovniki in visoki vladni uradniki, vse drugo bo pa moralo v boj za domovino.

To ni prva konškrpeijska predloga te vrste, s katero se bavi kongres. Toda dosedaj ni še noben kongres sprejel take predloge v mirnem času.

Zdaj je seveda drugače. Kveker Hoover je mnenja, da je treba vse vnaprej pripraviti, da bo mogoče bodočim nevarnostim zreti mirno v oči.

Vsled tega vztraja, da je treba sprejeti predlogo, ki daje v slučaju vojne vladi pravico nad vsako tovarno, nad vsakim podjetjem in nad vsako industrijo.

Zavedni delavci, pa tudi voditelji Ameriške Delavske Federacije, so doslej vedno zavzemali stališče naj ima edinole kongres, ki je sklican v vojne svrhe, pravico razpisati prisilno konškrpeijo. Taka postava, ki bi bila zavedno veljavna, bi bila brezpotrebna, obenem pa tudi škodljiva.

Zanimivo bo izvedeti, kakšno stališče bodo zavzeli gospodje pri Ameriški Delavski Federaciji, ki bi šli s Hooverjem čez drn in strn.

Morda bodo nasprotovali konškrpeijski predlogi vojne departmanta. Da bi pa uveli aktivno kampanjo proti nji, je dvomljivo.

Ameriški imperijalistični finančni kapital naj ne bo v nobenih skrbah za kvekerska načela svojega predsednika.

On vrši svojo dolžnost kot je bil obljubil pred nominacijo.

Naznanilo!

Dne 3. JUNIJA pričnemo s prezidavo bančnega posloplja. Vsled tega bomo premestili do nadaljnjega poslovanje v drugo nadstropje, kjer bomo rojakom kot običajno na razpolago.

Sakser State Bank

82 CORTLANDT STREET NEW YORK, N. Y.

POLETNI IZLET
v Jugoslavijo.

Kdor hoče res udobno potovati v domovino, naj se udeleži POLETNEGA IZLETA na parniku

FRANCOSKE ČRTE

"PARIS"

ki odpluje dne 25. JUNIJA.

Potnike bo spremljal Mr. LOUIS BENEDIK, upravitelj "Glasa Naroda".

Oglasite se čimprej, da vam zamoremo preskrbeti vse potrebne listine in vam dati vse potrebne informacije.

SAKSER STATE BANK

82 CORTLANDT STREET
NEW YORK CITY

Naše potovanje po New Mexico.

Piše M. J. BAYUK, Walsenburg, Colo.

Raton je lepo in čisto mesto, obdano okrog in okrog s hribi, tako da ga ne vidiš prej, dokler ne prideš v njega.

Vseposvoda je lepo senčeno drevje in v mestu je lep park. Naši rojaki imajo svoje trgovine in garaže. Mr. Vinko Peterlin ima trgovino z mešanim blagom ter je prav pohvalil rojakke Slovence, češ, da ga prav dobro obiskujejo. Tako je prav! Čast jim! Njegov brat F. Peterlin se je baš odpravil, da odpotuje v Chicago. Oba sta naročnika Glas Naroda. Želim jima obilo sreče.

V okolici je več slovenskih farmerjev, ki dobro napredujejo. Nekateri rojaki imajo tudi premogovnike v najemu. Vsi so zadovoljni.

Dawson je velika premogarska v naselbina ter je v nji tudi dosti naših rojakov. Naselbina je raztresena, hiše stoje na skalah. Vse je seveda kompanijska last. Z delom gre bolj počasi. Obiskali smo rodbine Šprunk, Sotič in Delast. Rojaki so zelo postrežljivi, za kar se jim pristočno zahvaljujemo.

Pred leti so imeli tudi peči za koks, kar je pa sedaj vse v razvalinah. Nad petsto hiš je praznih. Ker nihče ne plačuje stanovanja, so pa drugje dražja.

Na Maxwell je precej slovenskih farmerjev, neki Slovence ima pa svoj hotel.

Z Dawsona se je priselil rojak Ant. Milavec z družino. Rodbina Fr. Davjakova oz. Puntarjeva ima lepo farmo. Največ se bavijo s sladkorno peso. Hvala za prijaznost in postrežbo.

Pri Eagle Lake se nahaja naš rojak Leo Arko, ki si je pod smrekami napravil pravo palačo. Tam gospodari s svojo pridno ženo in zdravimi otroci. V jezernu je toliko rib, da so naprodaj po dva centa funt. Škoda, da se postavi do drugega meseca še ne sme loviti. Pogovarjali smo se o farmah in o agentih, ki separirajo naše rojake. Kdor kupuje farmo, naj prej dvakrat preišči, da ne bo kupil mačka v zaklju.

Rojak Arko, pri katerem smo prenočevali, je star naročnik Glas Naroda. List je zelo pohvalil posebno pa Zgago, češ, da večkrat kako možato pove.

Naslednjega dne smo našli v gozdu na znanega rojaka J. Sirela, ki je tesal tramovje. Res ga ni lepšega življenja kakor na farmi blizu gozda in vode.

Okrog mesteca Taos so naseljeni Indijanci, ki izdelujejo razno jermenje, sedla, čizme, šolne itd. Izdelujejo lončeno posodo ter jo prodajajo ob poti. Če je v takšni okolici kak naš rojak, mi ni znano.

Santa Fe je najstarejše mesto v Mehiki.

Pred vhodom v mesto je postavljen spomenik prvobornemu francoskemu. Posebno zanimivo je vabiti.

ja krasna katoliška cerkev. Ulice so ozke, prodajalne vsakovrstne — židje na vse pretege hvalijo svojo robo.

Madrid je velika premogarska naselbina. Hiše so kompanijske, istotako tudi trgovine. Rovi obratujejo vsak dan, ne vem pa, kako je kaj za zasluskom.

V mestu Albuquerque se hodi zdraviti iz vseh strani Unije za sušico bolni. Mesto je v lepi ravni, obdano z vsakovrstnimi studenci in krasnimi farmami. Tam se nahaja tudi naš rojak Martin Bukovec, ki na svoji farmi vse prideluje od zgodnjih jagod pa do pravih Noetovih. — Doma pridelan sok je najboljši, — je rekel rojak Bukovec, — pa se mi je res prilagel. Pristočno hvala za gostoljubnost.

Gallup je jako živahno mesto, skozi katero gre dosti turistov. V okolici so farme in premogorovi. Vsak, najsi bo delavec ali trgovec, se pohvali. Naši rojaki imajo trgovine in gazolinke postaje. Rojak Anton Chicado ima lepo urejeno trgovino z mešanim blagom in mesom. Vse mu gre prav dobro izpod rok. Obema družinama se pristočno zahvaljujem ter ju slehernemu priporočam.

V Durango, Colo., smo obiskali družini Sry in Metelko. Hvala za prijaznost in postrežbo. Rudotopilnica obratuje vsak dan, mesto napreduje in so začeli graditi več novih poslopij. Obiskali smo družino Petra Bukovec, ki lastuje lepo farmo.

Ker se nisimo videli že 24 let, je bilo svidenje jako pristočno. Rojak nam je pripovedoval, kako je bil tudi on nekoč s farmo prevaran, toda drugič je bil bolj previden. Pogovarjali smo se pozno v noč, kajti povedati smo si imeli dosti.

Ko smo obiskali Nick Bayukovo družino, ki je bila vsa zaposlena na polju, smo parkrat obiskali toplice Princeton Hot Springs.

Nato smo se podali preko Canon City, kjer je bilo vse v cvetju kot da je sneg zpadel. Pri Pravih in Lasnikovi družini smo bili prav dobro postreženi. Hvala!

V Pueblo smo zvedeli, da je bila birma v zadnjem trenutku odgodena radi škofove bolezni. No, otroci so se vseeno naučili vseh dobrot tega sveta, z birmo bodo pa še malo počakali.

Z delom se rojaki nič ne pohvalijo.

Trgovino je otvoril rojak Sneed. Želimo mu obilo uspeha!

Pueblski farmerji so zelo za poseljeni ter imajo lepo urejena domovja in polja. Vsem izrekamo iskreno hvala za prijaznost in postrežbo.

V Walsenburg smo prišli srečno in zdravi. Z delom je ponavadi. Vreme je slabo, skoro vsak dan dež.

Ker nameravamo odriniti prihodnji mesec proti soščni Californiji.

Dopisi.

Gowanda, N. Y.

Cenjeni slovenski javnosti v Gowandi in okolici tem potom naznanjam, da se vrši prvi "Picnic" v letošnji sezoni dne 2. junija na ravno istih prostornih, kjer so se vršili pikniki lansko leto. V slučaju slabega vremena bo pa veselica v dvorani S. N. Doma.

Tem potom se vse Slovence vabi iz tukajšnje naselbine in iz Buffalo, N. Y. ter sploh iz vse okolice. Za dobro postrežbo vam jamej direktorij S. N. Doma.

Vstopnina za moške 25 centov, ženske so proste vstopnine. Torej na veselo svidenje pod jablanami.

Za direktorij S. N. Doma:
J. Matekovich,
predsednik.

Paris, Ill.

Ker sem že 25 let naročnik na Vaš list in sem pred kakimi 20 leti dosti pisal v Vaš list, upam, da boste tudi sedaj priobčili prvo, da rojaki zvedo, kaj vse mi počnem sedaj na starost v tej obljubljeni deželi.

Iz tega mesta se tudi nikoli ni bilo dopisa v Vašem listu in zato naj naznanim, da tu v Parisu ni Slovencev, pač jih je dosti malo proč tam v Clinton, Ind. in okolici. Tu je lepa pokrajina in zdravo podnebje, toda tovarni ali majni tu okoli Pariza. Ill. Naša majna je edina v tej county in je 8 milj zahodno od Parisa. Je last naš pet Slovencev. Ker se piše vedno po listih od coal baronih in kakšne dobičke delajo lastniki majni, je tudi meni in še stirim drugim rojakom prišla misel v glavo pred dremu letoma, ko je bil velik štrajk, kaj, ko bi mi sami kupili majno in jo sami obratovali. Lahko bi zaposlili naše rojake in bi imeli kruh in delo in bi ne bili odvisni od drugih kompanij in štrajkov. Hajd iz Nokomisa tu sem in kupili smo majno z vso masinerijo in glavnim šahom za zrak. Premoga imamo dosti. Je še šest žil premoga in mi delamo le na eni. Premog je eden najboljših v Illinoisu, kar nam analiza z univerze pove.

Nad plastjo premoga, kjer delamo sedaj, je še 9 čevljev ilovice, ki jo rabijo za modele (Fire Clay) in se še dražje prodaja kot premog od \$9.00 do \$12.00 tona, ako bi bila zmleta. Treba bi bilo še nekaj strojev za izdelovati to ilovico v prah, da bi šla za višjo ceno. Mi smo pa malo prelaski in smo že dosti potrošili pri nakupu te cele majne in se ne ukvarjamo še sedaj s to ilovico.

forniji, bom kaj več sporočil o pomarančah itd.

Peter Zgaga, zdaj je čas, da prideš v srebrno Colo. Vsi naročniki Glas Naroda, s katerim sem govoril, te orjaško pozdravljajo.

Za prodajo premoga smo pa tudi premalo trgovci, tako da sedaj po letu gre bolj slabo. Meseca junija, ko se začne mlača in potem celo zimo pa pridejo farmarji iz cele okolice do 35 milj daleč k nam po premog.

Mislim sem si že, ko bi mi imeli kakoga rojaka, da bi se dobro razumel za trgovino in da bi hotel še kaj denarja skupaj spraviti in napraviti vse moderno za prodajo premoga in tudi ilovice (Fire Clay). Tedaj bi moglo vse iti in bi lahko še dosti drugih rojakov imelo delo pri domači kompaniji in bili bi vsi bolj prosti in delali, da bi bilo za vse prav.

Napravilo bi se lahko veliko podjetje, in ako bi to uspelo se jih še lahko več napravi in tako bi počasi tudi mi Slovence imeli svojo industrijo. Mi smo že veliko napravili pri tej majni in letos že tudi boljše gre kot lani.

Ko bi mi bili tako dobri trgovci, kot smo delavci, upam, da bi napravili dobro kot drugi baroni, tako smo pa bolj slabi baroni, ker premalo razumemo trgovino. Pozdravljam vse rojake po širni Ameriki in vsem priporočam list Glas Naroda, ker gre vedno naprej s časom napredka.

Matthew Gaishek.

Chryslerjeva tovarna
na Čehoslovaškem.

DUNAJ, Avstrija, 30. maja. — Iz Prage poročajo, da bo Chrysler-Dodge družba zgradila veliko tovarno za avtomobile na Čehoslovaškem.

Papež Pij je star 72 let.

VATICAN CITY, Italija, 30. maja. — Danes je obiskalo papeža Pija več njegovih sorodnikov, da se udeležijo proslave njegovega rojstnega dne. Papež bo jutri star 72 let.

ZENITNA PONUDBA.

Fant srednje starosti s premoženjem, se želi seznaniti s slovenskim dekletom ali vdovo brez otrok do 38 let staro v svrhu ženitve. Oglasiti se je pisмено na: A. E. 1912 Edgar St., Regina, Sask., Canada.

IŠČE SE GOZDARJE

ki bi sekali les za papirnice. Delo v kempu ali po dogovoru. Dosti dela, dober les, dobro stanovanje, dobra kempa, dobra hrana. Dobro plačamo. — F. W. Orwin & C. O. Carlson, Austin, Pa.

Nasveti za potnike.

Potovanje je velik vžitek, če se po načrtu in brez zadržka pride na cilj. Previden, izkušen potnik si pred odhodom pripravi prtljago, listine in denarna sredstva, da lahko mirno vziva udobnost potovanja.

Potovalna sredstva morajo biti dovoljna ter jih je treba varovati pred zbugo in tatvino. Zato svetujemo potnikom za splošno ravnanje sledeče postopanje:

Gotovine se naj ima seboj ne več kot \$100.—

Pripravno je imeti seboj nekaj francoskega, jugoslovanskega, oziroma italijanskega denarja za slučajne izdatke na železnicih v Evropi.

Ostali denar naj se ima v takih čekih, ki se vnovčijo v domovini kakor hitro se jih predloži. V do svrhu izdaja naša banka CASHIER'S CHECKS, ki so takoj plačljivi pri vsaki večji banki v Jugoslaviji. Našim potnikom izstavljamo take Cashier's Checks brez stroškov.

Priporočamo tudi Traveler's Checks, za katere se plača pristojbina od 15c za \$100.—

Denar, katerega se ne vzame seboj, se naj naloži tako, da se s istim tudi iz starega kraja brez zamude in stroškov lahko razpolaga.

Potnikom, ki se peljejo v domovino hodijo le na kratek obisk ali pa za stalno, svetujemo da naložijo svoje prihranke pri nas po 4% obresti. Po naših navodilih je vlagatelj omogočen, da s svojimi vlaganji tudi iz starega kraja poljubno in brez stroškov razpolaga.

Končno opozarjamo potnike na to, da za svoje vloge pri lokalnih bankah zahtevajo NEW YORK DRAFT, ker se more draft vnovčiti pred vkrcanjem na parnik.

Sakser State Bank

Peter Zgaga

Finančna veda je nekaj posebnega.

Če zaslužiš po štiri dolarje na dan, ti že finančnik izračuna, da so to le obresti od tisočakov, ki so faktično tvoja last, le s to izjemo, da ž njimi ne moreš nič kupiti in da nanje niti pol soda na posodo ne dobiš.

Nasprotno pa zna bogatin, ki je vreden več milijonov, tako spretno dokazati, da je pravzaprav revež, da ne premore ničesar, da mu ni vsled tega treba plačati davka in ga običajno tudi ne plača.

Finančna znanost gre še dalje.

Tako se je naprimer zgodilo, da je rekel prijatelj prijatelju:

— Ti posodi mi dvajset dolarjev. Dati mi jih pa ni treba dvajset, ampak samo deset. Potem jih bom jaz tebi deset dolžan in ti meni deset. In bova kvit.

*

Ne vem, če je ta res ribniška, toda recimo, da je.

Ribničar je bil v Ljubljani v gledališču. Igrali so "Mlinarja in njegovo hčer". Sedel je na balkonu in ter pazno motril igrance na odru.

Pa ne vem kako je bilo — ali je bil balkon preslabo narejen ali je bil Ribničar pretežak — ko se je dvignilo zagrinjalo za drugo dejanje, se je pod Ribničarom udrla in je emokril globoko doli med gledalce v parterju. Ni bilo hudega le malo opraskal se je, malo preklel "preklete komedijarje" in se odpravil proti domu.

Izza onega časa je minulo dvajset, petindvajset let.

Obiskal je sina, ki je imel v mestu dobro službo, in sin ga je povabil zvečer v gledališče.

Le nerad je šel. No toda ribniška korajzja vse zapreke premaga. Igrali so "Mlinarja in njegovo hčer".

Sin in Ribničar sta sedela na balkonu.

Ko je bilo konec prvega dejanja je postajal oče jako nestrpen.

Ko so pa začeli dvigati zagrinjalo za drugo dejanje, je pograbil ves razburjen sina za roko in rekel s tresočim glasom: — Le primi se me, le drži se me, zdej bova padla!.

*

V New Yorku je 32,000 brezne, v katerih je napredaj opojna pijava. Vlada je zopet sklenila, da jih odpravi.

Že lani jih je začela z vso vne-mo odpravljati. Toda lani jih je bilo samo 25,000.

*

Vsem rojakom, ki so me po Mr. Bayuku pozdravili, se lepo zahvaljujem. Tudi za vabilo, da bi šel v Colorado, se pristočno zahvalim. Zaenkrat mi še ni mogoče.

Vse svoje redke obiske moram omejit edinele na slovenski Downtown in na Brooklyn.

Hvala Bogu, da je tam dovolj, včasih se preveč tvarine za mojo kolono.

*

Neka časnikarska poročevalka je vprašala slavnega letalca:

— Kaj bi storili, če bi Vam visoko v zraku naenkrat odpovedal motor.

— Parašut bi si opasal in skočil. — se je glasil odgovor.

— Kaj pa, če bi se parašut ne odprl?

— Če bi se parašut ne odprl, bi pa s strahovito naglico drvel poti zemlji, tresčil ob tla in se ubil. In bil ves srecen in zadovoljen da bi me nihče več kaj tako neumnega ne vprašal.

*

Če bi pametni ljudje nikdar nobene neumnosti ne napravili, bi morali noreti od samega dolgočasja obupati.

*

Pravijo, da proti Združenim državam boljševiška nevarnost. Pa že vsaj ne zastranega, ker je v Združenih državah osemindvajset mest in krajev, ki se imenujejo "Moscow".

KRATKA DNEVNA ZGODBA

Milena Mohoričeva:

DNEVNIK IZ ZAPUŠČINE

Sredi pozlačenega gozda stojim in poslušam pesem padajočega lista; vrh gorje stojim in poslušam pesmi veselih viničarjev; avo-jemu sreč prisluskujem.

Misel za misljo pada v brez-
nje brezno obupa.

Prijatelj moj, stopinje iščem k tebi. Da bi ob vztrpetanju mo-
jega srea zavalovile tvoje daljše
poljane, da bi ob moji žalostni po-
vesti tvoja roka rahlo segla pre-
ko mojega čela, da bi se na tvo-
jih ramenih odpočila moja trudi-
na glava.

Tako daleč sem. Srebrne pazi-
ti belega angelja so se narahlo do-
taknile moje misli. Plavam nad
zemljo, kakor korak preko žamet-
nih preprog palače skrivnosti.

Neutešeno iščem stopinj do te-
be. A kako bi jih našel kdaj do
človeka človek?

Tam med vrhovi se to noč bo-
rita sever in jug. Razbrzdani gla-
sovi se zaganzajo v domove, vi-
harne misli bude, nemir srea pri-
našajo.

Meni pa je, ko da mi leži na tre-
palnicah tisoč let. Zdi se mi, da je
moj brat vihar med vrhovi in da
je njegove pesmi zvok — ko da
se z življenjem pogovarja smrt.

Bojim se ljudi: Vsakteremu iz-
med njih se je tisočkrat odprlo
moje sree, tisočkrat krvavelo za-
stoj. Tako neizmerno daleč so,
da njih roka ne seže do moje ro-
ke. Tako mrzel je njih pogled.

Kakor utrinki so bližanja lju-
di. V temo zatonejo in človeka
s strah po njih.

Staro povest so pripovedovali
nekoj in bila je kakor moja.

Bil je neenee, svojemu mo-
stru od srea vdan. Ko pa se je od-
pravil na pot, je znalaj mo-
ste nad njim z glavo. In ni mu dal
blagoslova, ne dobre besede in
roke v slovo.

Vstal je in se odpravil. V sreč
je nosil s seboj drobno lučko ve-
re. Težka mu je bila pot in truden
je legel ob njej. Tedaj je v sa-
njah ugledal v neskončni dalj-
vi svoje ogle. Groza ga je obšla.
Ko se je vzdramil iz sna, se je do-
misli in spoznal, da je odšel na
pot brez blagoslova in jih ne do-
seže nikdar.

Vrget se je v tolmun reke, ki je
spremljala pot.

Tudi jaz omagam. Čutim, kako
pojema moja misel; in moja beše-
da je kakor poslednja pesem stre-
petavajučega laboda.

Samota vse naokrog. Tako da-
leč je svet.

Tih harmonije večnostnega mi-
ru mi segajo v sree in vabijo, va-
bijo...

Vem — preblizu so mi, prepo-
jene so in predaleč je svet, da bi
se ne nagnilo k njim moje življe-
nje.

*

Visoko nad skalovjem je krožil
nekoč orel; spenjal se je višje in
višje. Sedaj pa leži ob robu pre-
pada s strto perotjo in nepremi-
no zre v nedogledno temo.

Tudi moje življenje je kakor
strta perot onemoglega ptica.

*

Ko gledam raztresene liste mr-
tvega prijatelja, se mi zazdi če-
sto, da so morda moji lastni. Morda
so iz onih mračnih dni, ko so
pokopavali ljudje z menoj moj
strti in uničeni drugi obraz.

ZANIMIVI in KORISTNI PODATKI

FOREIGN LANGUAGE INFORMATION SERVICE — YUGOSLAV BUREAU

NE BODITE MALOMARNI Z ROJSTNIMI SPRIČEVALI.

Kdo si? Kako ti je ime? Koliko
si star? Ali si ameriški državljani
v sled rojstva v tej deželi?

Vsa delo zna odgovoriti na ta
vprašanja. Ali ko treba to doka-
zati dokumentarno, tedaj pridejo
sitnosti. Le one osebe, katerih ro-
jstvo je bilo uradno registrirano,
morejo dokazati svojo starost,
identiteto in državljanstvo v sled
rojstva. Sedaj se predpisi o regi-
straciji rojstev že strogo izvršu-
jejo, ali še do nedavna je bilo ja-
ko malomarno v tem pogledu. In
tako imamo danes mnogo in
mnogo ljudi, ki imajo polno sitno-
stin, kadar jim treba dokazati kje
in kdaj so se rodili.

Rojstno spričevalo je jako va-
žen dokument toliko za posame-
nika kolikor za javnost. Kar se za-
njo tiče, se življenska statistika
osniva na popolnih in točnih ma-
tialah rojeni in umrli v dotični
občini. Ti zapiski nam narekuje-
jo, kaj je treba storiti za javno
zdravje.

Registriranje rojstev je največ-
je važnosti za družine tujerode-
cev. Rojstno spričevalo zahteva-
jo šolske oblasti, ko dete začne po-
hajati šolo. Spričevalo se bo ved-
no zahtevalo, kadar treba doka-
zati starost, ime staršev in držav-
ljanstvo. Je dokaz starosti za po-
hajanje šole, za delo, za volilno
pravico. Z rojstnim spričevalom
se dokaže pravica do dedščine.
Kdor pa je rojen v tej deželi, mo-
re dokazati svoje ameriško dr-

žavljanstvo le potom rojstnega
spričevala. In državljanstvo tre-
ba dokazati, ako se zaprosi za ka-
ko federalno, državno ali občins-
ko službo, pri izvrševanju raznih
državljanstvih pravic, ko se izda
potni list itd.

Krstni list ni rojstno spričevalo.
Krstni list je v tej deželi uradni
dokument o rojstvu. Rojstna spri-
čevala so ona, ki jih izdaje pri-
stojna občinska ali državna ob-
last (navadno Board of Health).
Treba biti točen pri prijavi ro-
jstva.

Zapomnite si: Vaš otrok ima
pravico do svojega rojstnega spri-
čevala. Malomarnost staršev uteg-
ne povzročiti mnogo sitnosti v
kasnejšem življenju.

NOVE VRSTE "RIBIČI"

Dandanašnji jadri čas si lju-
dje izmislili vseh mogočih zvijač
in trikov v dosego vsakdanjega
kruha. Gotovo da je večina zem-
ljanov takih, ki si služijo kruh po-
štenim potom, ali tudi oni, ki
cela armada, ki hočejo živeti in
sicer udobno živeti na račun dru-
gega.

Med nepoštenjaki najdemo vsa-
vrstne poklice. So dolgooprsteži,
vrtalci železnih blagin, ali tako-
zvani svedrovi, žepni tatovi, go-

ljuči, ponarejevalci, pustolovec in
razni drugi nepridipravi. Mnogi
izmed teh se izurijo do nevrjetne
dovršnosti, so pravi umetniki v
svoji stroki ter dajo policiji cele-
ga sveta mnogo opraviti. Toda
vse dosedanje razne izumitelje ne-
poštenega rokodelstva je prekosil
neki Joe Novak, 37-letni "ribič"
obek iz Chicago. Ime kaže, da bi
bilo ta ženiž Slovenec, ali pa vsaj
Slovjan, vendar, ako je temu tako,
ni napravil našemu narodu preve-
liko usluge.

Nekega jutra, meseca aprila le-
tošnjega leta, je čikaški policist
Afeld, ki je imel službo na voga-
lu 32. ceste in Trumbull Ave., o-
pazil moža, ki je na rami nosil ze-
lo dolgo palico, kakršno rabijo ri-
biči, ki lovijo ribe na trnek.

"Ali greste ribe lovit?" ga je
vprašal policaj. "N-n-a-e, to rav-
no ne", se je glasil nekaj prestra-
šen odgovor. "Čemu pa vam je
palica?" "Ja, t-t-ako ker, j-j-az..."

Novak ni vedel ničesar pove-
dati, kar bi policaja zadovoljilo in
— napovedal mu je aretacijo. Na
stražnici so v žepu Novaka našli
nož, na katerem je stalo ime John
Trady, Ridgeway 2817. Dva poli-
caja in seveda Novak z njima, so
se podali na stanovanje lastnika
noža, ki pa je še sladko spal.

"Kje imate vaš nož?" je vpra-
šal policaj. "V hladnem žepu", je
odvrnil zaspaneec. "Kje pa imate
hlade?" "Tukaj, ne — hladni
izginile so".

In res, hlade so izginile, a ne sa-
mo te, pač pa tudi telovnik, su-
knje in srajca. In sedaj je prišlo
Novakovo delovanje na dan. Bil
je to "ribič" obek, najnovejši ta-
tinski poklic. Vsako jutro na vse
zgodaj je z ribarsko palico in tru-
kom hodil po čikaških ulicah ter
prežal, kje je kako pritično okno
odprto, in ako je tako našel, je
prišel "ribariti". Pa je potegnil h
"kruhu" zdaj hlade, zdaj suknje
in drugo, kar se je dalo na trnek
ujeti.

Priznal je, da je že več let to
vrtil ter jako dobro izhajal. De-
nar, ki ga je našel v žepih je spravi-
l oblake pa prodal. Več kot za
20 tisoč dolarjev je na ta način
"prirabiti".

SLUŽBA ZA ELEKTRICNO UPORABO

Noben potrošen dolar ne kupi večje vrednosti

VODA, KI JO PIJETE

Nobeno veliko mesto nima boljše vode kot New
York, ki jo dobiva iz Croton in Catskill vodnih
naprav.

Dovesti vodo iz Catskill v mestne pipe, je bilo
izredno inženirsko delo. Vodovod je speljan pod
gorami, pod Hudson in East Riverjem potom
obratnih vodnih cevi.

Električna sila iz naših sistemov je pospešila
gradbo tega vodovoda. Našo silo potrebujejo za
vzdrževanje in obrat severno prav do Putnam
County črte. Naše sile se nadalje poslužujejo čr-
palne postaje v raznih delih našega ozemlja za
regulacijo pritiska Croton in Catskill sistemov.

Ce ima mesto prvovrstno dobavo vode, sta od-
visna od tega zdravje in udobnost vsega prebi-
valstva. To je pa zopet odvisno od naše električ-
ne službe, ki se nikdar ne izjalovi.

McClure
President

The New York Edison Company

Brooklyn Edison Company, Inc.

The United Electric Light and
Power CompanyNew York and Queens Electric
Light and Power Company

The Yonkers Electric Light and Power Company

KAM BO TO PRIVEDLO?

V zadnjih petindvajsetih letih
so avtomobil, aeroplan in brezžič-
no oddajanje vesti v ozračje, po-
polnoma predelali svet. Napredek
zadnjega četrstoletja je narav-
nost čudovit. Vendar pa je še vse
to le majhen obrok čudežev, ka-
koršne ima veda pripravljena za
človeštvo. Pred petindvajsetimi le-
ti so dobili v Evropo prvi bencin,
v prihodnjih letih pa bodo imeli
bencin iz premoga in sicer najslab-
šega, kateri danes ni za nobeno ra-
bo. Tako kažejo izkušnje kemikov
zadnjega časa. Še več, v Nemčiji
in Franciji že imajo avtomobile,
katere kurijo z domačim benci-
nom, pridobljenim iz premoga.

Se bolj zanimivo pa je to, da se
vsačaki bavijo tudi s tem, kako
človeku skrajšati čas, katerega
potrebuje za spanje. V Ameriki

eksperimentirajo z poskusi, prire-
diti kemikalije, ki omogočajo da
človek v trenutku zaspi ko povži-
je pilule ter spi samo deset minut
resničnega spanja. Veščaki nam-
reč trdijo, da človek v resnici sa-
mo deset minut spi spanje v kate-
rem počivajo možgani, telo in mi-
šice, ves drugi čas je pa samo ne-
kako nezavestno dremanje. Ako
bo to doseženo, potem bo človek
lahko spal kjerkoli. Tako bo imel
stanovanje udobnejše, kajti po-
stelj mu ne bo treba potemtakem
nič več, niti spalnice. Človek bo
imel tedaj 23 ur in 50 minut časa
dnevno, še enkrat toliko kot pa
dandanes.

Vse to se nam morda zdi fanta-
stično, toda spomnimo se Tomaža
Edisona, staroste med ameriški-
mi izumitelji, kateri je že pred
leti trdil, da ljudje mnogo preveč
spijo. Da bi dokazal, da je temu
v resnici tako, je spal, in še danes
spi samo po dve uri na dan. Edi-
son je danes nad osemdeset let
star, vendar čvrst kot mladenič
ter pravi, da bo živel najmanj 150
let.

Tudi vreme hočejo obvladati.
Na Norveškem varujejo žita pred
mrzom s tem, da na polju kuro-
jo tako, da se dim vali po žitu.
Znanost si je to ostožila ter hoče
doseči, da ne bomo greli z elektri-
ko samo domove, pač pa tudi po-
lja in sicer brezžično.

Za proizvodnjo elektrike gre
znanost nazaj v stare čase, nam-
reč, k mlinom na veter. S pomoč-
jo današnje tehnike bi bilo lahko
doseči, da bi taki mlini proizva-
jali silne množine električne ener-
gije.

Je pa še druga možnost kurja-
ve in pridobivanja sile. To je ra-
dij. Moč radija, katerega sta
pred leti odkrila zakonska Curie,
je tako ogromna, da bi množina
pol kilograma radijo-aktivne svo-
jine, odgovarjala nič manj kot pa
enostopenjdeset tonami dinamita.
Radij bo najbrže poslednji
pridobitni vir energije, ki bo pač
prekvalil celi svet.

Medtem pa je neki Rus v Petro-
gradu iznašel motor, katerega go-
nilna sila so solnčni žarki. Ta mo-
tor ne potrebuje nobene kurjave,
se nikdar ne izrabi ter nabira za-
se moč, kadarkoli solnce sije.

Kje je meja vede? So li vse to
le fantazije, ali pa bomo res žive-
li le na sintetični hrani ter ob de-
setminutnem spanju dnevno? Veš-
taki pravijo, da bo do tega prišlo,
ni pa se spominjamo besedi ki
stojajo zapisane: "V potu svojega
obraza boš svoj kruh jedel" in ta-
ko bo ostalo do konca dni.

Naznanilo

Ker bo Sakser State Bank potrebovala za bančne posle vse
poslopje na 82 Cortlandt Street, kjer je bil doslej "GLAS
NARODA", smo preselili v nov, večji in modernejši prostor
v hiši

216 WEST 18 STREET
NEW YORK CITY

Vsled selitve bo morda nekoliko zastoja v tej ali oni
stvari, naprimer pri odpravi lista, knjig in drugih naročil,
kar naj nam rojaki oprostite.

V par dneh bo vse v polnem redu in tiru ter si bom z
vso silo in vso voljo prizadevali, da ustrezemo našim naroč-
nikom in čitateljem.

Newyorške rojake, oziroma one, ki se mudijo v New
Yorku, vabimo, naj nas obiščejo v novih prostorih.

Uprava "Glasa Naroda"

Izlet pod osebnim vodstvom

Ako niste še določili dneva odhoda na obisk so-
rodnikov v starem kraju, se odločite za

26. JULIJA, 1929

s parnikom

"ILE DE FRANCE"

francoske družbe. Ta je splošno poznan radi ko-
modnosti, hitrosti ter uljudnosti in postrežbe.

Izlet bo vodil zopet osebno
naš uradnik —

Mr. JOHN KREČIČ

Njegove izkušnje pri našem
potništem oddelku vam
jamčijo za udobnost in brez-
skrbno potovanje.

Za ta izlet pričakujemo velikega števila
potnikov. Priporočamo torej vsakemu,
da se čim prej oglasi in si tako zagotovi
dober prostor.

Glede nabave potnih listov, vizejev, permitov
itd. pišite na domačo

Sakser State Bank

82 Cortlandt Street

New York, N. Y.

Rdeče rože.

ROMAN.

Za Glas Naroda priredil G. P.

(Nadaljevanje.)

— Jaz sem dolžna dati odgovorov, — je rekla.
— Ni tako slabo, — si je mislila grofica, — to je napravlila mala žena zelo dobro. Rajner ni imel niti najmanjšega pojma, da se nahaja med Jostinimi pismi tudi eno, naslovljeno na grofa Henninga.

Grof Rajner je zaklenil vrečo ter jo izročil služabniku, da jo odda naprej. Ko se je slednji odstranil, je rekel grofici Gerlinde:

— Sedaj bo prišel Henning kmalu v Namburg. Manevri so vendar že končani.

— Da, pa se je danes naznanil. V soboto bo dospel.

Na obrazu Joste je vstala živahna priroda. Zelo rada je imela Henninga ter se je veselila njegovega prihoda. Vedela je, da se bo kmalu zgodilo. Raditega mu je na tajnem pisala. On naj bi prinesel s seboj iz Berlina risbo, katero je naročila, da napravi po njej božični dar za Rajnerja.

To je bila cela skrivnost, katero je vsebovalo pismo, shranjeno na skrivnem. Povsem neopaženo je potisnila to pismo med drugimi pismi v postno vrečo.

Grofica Gerlinda pa je ostala do po večerji v gradu. Grof Rajner jo je spremljal kot vedno v mraku do njega stanovanja. Na poti je živahno nadaljevala pogovor.

Danes je rekla grofici, kakorhitro je stopila na prosto:

— Če bo Henning enkrat tukaj, bo postalo veselejše ter bolj živahno. Mene veseli da bo prišel.

— Da, mene veseli tudi, — je odvrnil Rajner priskočno.

— Kako se mu godi? Vidva sta pač pridno korespondirala z njim, ti in Josta?

Rajner ni šlutil, kaj je nameravalo to vprašanje.

— Korespondenco s Henningom opravi jaz sam. On mi je zadnjič pisal, da bi rajše ne prišel. On naju noče motiti v medenih tednih. To pa sem seveda izbil iz njegove glave. Pisal sem mu, da naju prav nič ne moti. Danes pa je sporočil, da pride.

Gerlinda se je vpraševala, če bi ne bilo dobro vzbuditi v Rajnerju nekaj ljubosumnosti napram njegovemu bratu. Rekla pa si je, da bi Rajner nato mogoče skušal preprečiti obisk Henninga. Tega pa ni hotela na noben način. Henning je moral priti sedaj ter moral biti skupaj z Josto tako mnogo kot le mogoče, če naj so se hoteli vresničiti njeni načerti.

Vsled tega je molčala začasno glede tega predmeta ter kramljala o vseh mogočih stvareh, dokler se ni Rajner poslovil od nje pri vratih hiše za vdove grofov, ki so umrli.

Josta je gledala z žalostnimi očmi za svojim možem ter Gerlindo. Celi večer sta se oba zopet zelo živahno razgovarjala ter komaj pazila na to, da je ona molče sedela poleg, zaposlena z nekim ročnim delom.

Gerlinda je odšla celo z Rajnerjem po večerji ven, na verando, da pokadi tam v njegovi družbi eno cigareto. Rajner je vedel, da njegova žena nikdar ne kadi in vsled tega je tudi ni pozval, naj odide z njima ven na verando. Tiho je sedela v sobi ter poslušala gorki glas Rajnerja s trpkim, žalostnim smehom. Naslednjega jutra, ko je bila sama, je napisala v svoj dnevnik:

— Jaz sem Rajnerju dosti manj kot Gerlinda. Ona razume dosti boljše kot jaz, da ga naveže nase ter vzbudi njegovo zanimanje. V svoji bolesti moram pogosto misliti, da bi pač boljše storil, če bi napravil Gerlindo za svojo ženo. Ker je pripadala njegovo srce itak veliki vojvodinji, ter je dal svojo roko brez sra, bi prav tako lahko poročil Gerlindo kot mene. Kaj pa bi potem postalo iz mene?

Ah, kako daleč leži za menoj mir onih časov, ko je bil še stric Rajner? Moje srce postaja vsaki dan težje. Jaz čutim, da mi postaja Rajner vsaki dan bolj in bolj tuji. Skoro se mi zdi, da beži iz moje bližine. Kako strašno bi bilo zame, če bi mi postala breme, če bi se skesal, da me je napravil za svojo ženo. Ničesar drugega bi mi ne preostajalo kot smrt. Jaz nimam nobenega upanja več, da bi si mogla pridobiti njegovo ljubezen. Moj Rajner, — moj edini, ljubljeni mož, če bi le šlutil, kako zelo trpim!...

Grof Hennig je imel v resnici izprva namen, da ne pride v Namburg, temveč da preživi svoj dopust kje drugod.

Sedaj pa, ko je prijavil svoj obisk v Namburgu, ni imel nobenega miru več. Ure so se vlekle kot večnost, ko je mislil, da je še vedno ločen od Joste.

Če bi ne bila Josta last njegovega brata, bi ga ne mogla zadržati nobena stvar, da se ne bori z vseni sredstvi za njeno posest. Pripadala pa je Rajnerju, ki jo je ljubil in vsled tega je bila zanj nedotakljivo blago. Če bi lahko vrjel, da Rajner ne ljubi svoje žene, bi mu izpovedal vso svojo srčno bolelost ter ga prosil: — Oprosti Josto za mene!

Tekom manevarov je bil Henning nekoliko odvrnjen od njegove bolesti in njegovega koprnenja. Sedaj pa, ko se je vrnil v Berlin, je imel več prostega časa ter se je lahko udajal svojim mislim.

Nato je dobil dva dni pred svojim odpotovanjem, pismo Joste. Vsebovalo je le par sestrskih besed. To pismo pa ga je spravilo v pravečo pijanost. Delala ga je naravnost bleženim misel, da je sploh mislila nanj. Pokril je s poljubi mrtvi papir. Njemu je papir oživel, ker ga je ona držala v svojih rokah. To pismo pa je spravilo z robcem na svojem sreču.

Naslednjega dopoldne se je napotil v atelje, da odnese risbo Josti. Zdela se mu je ljuba misel, da se sme truditi za njo. Za nobeno ceno bi ne poveril tega posla kakemu slu.

Na poti je moral iti pod lipami. Tedaj pa je naenkrat zagledal pred seboj vitko, mlado damo, ki je korakala zelo elastično.

Henning se je stresel ter zli nepremično za postavbo mlade deklice. Njegov pogled je obvisel na kostanjastih laseh, ki so kukali izpod majhnega elamnika.

— To je Josta! — si je mislil.

Nato pa se je moral smejati samemu sebi.

Kljub temu pa je sledil mladi dami z urnejšimi koraki, da jo dohiti. Njegovi pogledi so viseli kot očarani na njej. Bila je vitka postava Joste, njen način hoje ter držanja glave in ravno ista je bila tudi barva njenih las.

Ali ni mogoče, da je prišla nepričakovano v Berlin, da nakupi tam kakše potrebne stvari?

Vedno hitreje je korakal ter je skoro dosegel damo, ko je naenkrat obstal pred nekim izloženim oknom. Pokazala mu pe svoj profil. Bela tenčica je zakrivala njen obraz.

Da, to je bila Josta! — Kri je zavrela v njem. Hitro je stopil k njej.

(Dolga priredba.)

KNJIGARNA "GLAS NARODA"

216 W. 18. St., NEW YORK, N. Y.

MOLITVENIKI:

Marija Varhinja:
v platno vezano 80
v fino platno vezano 1.00
v usnje vezano 1.50
v fino usnje vezano 1.70

Rajski glasovi:

v platno vezano 1.10
v fino platno vezano 1.10
v usnje vezano 1.50
v fino usnje vezano 1.70

Skrbi za dušo:

v platno vezano 80
v fino platno vezano 1.20
v usnje vezano 1.65
v fino usnje vezano 1.80

Sveta Ura (z debelimi črkami):

v platno vezano 90
v fino platno vezano 1.50
v usnje vezano 1.60

Nebesa Naš Dom:

v platno vezano 1.10
v usnje vezano 1.50
v fino usnje vezano 1.80

Kvishi srca mala:

v platno vezano 80
v celod vezano 1.20
v fino usnje vezano 1.50

Hrvatski molitveniki:

Ujeha starosti, fina vez. 1.10
najfinija vez. 1.60

Slava Bogu v mir ljudem, fina vez. 1.50
najfinija vez. 1.60

Zvonice nebeski, v platno vez. 80
fina vez. 1.10
Vienne, najfinija vez. 1.60

Angleški molitveniki:

(za mladino)

Child's Prayerbook:
v barvaste platnice vezano 30
v belo kost vezano 1.10

Key of Heaven:

v usnje vezano 70
v najfinije usnje vezano 1.20

(za odrasle)

Key of Heaven:
v fino usnje vezano 1.50

Catholic Pocket Manual:

v fino usnje vezano 1.30

Ave Maria:

v fino usnje vezano 1.10

POUČNE KNJIGE:

Abecednik slovenski 25
Angleško slovenska berilo 3.00
(Dr. Kern)

Amerika in Amerikanci (Trunk):

Angleška služba ali nauk kako se naj streže k sv. maši 10

Angleško-slov. in slov. angl. slovar:

Boj nalezljivim boleznim 75
Cerkniško jezero 1.20
Domaci živnozdravniki, trd. vez. 1.60
Domaci živnozdravniki, broš. 1.25
Domaci zdravnik po Knaipu:
broširano 1.25

Govodoredja:

Gospodinjstvo 1.10
Jugoslavija, Melik 1. zvezek 1.50
2. zvezek, 1-2 snopci 1.80

Kubina računica, — po meterski:

meri 75
Kletarstvo (Skalički) 2.00
Kratka srbska gramatika 30

Knjiga o lepem vedenju:

trdo vezano 1.10

Kratka zgodovina Slovencev, Hrvatov in Srbov:

Kako se postane državljani Z. D. 25
Kako se postane ameriški državljani 15

Knjiga o dostojnem vedenju:

Kat. Katekizem 50
Mati: Materinstvo 1.10
Nemško-angleški tolmač 1.40
Najboljša slov. kuharica, 608 str. 1.50
lepo vez. (Kalinšek) 5.10
Nasveti za hišo in dom, trd. vez. 1.10

Naše gobe, s slikami. Navodila za:

spoznavanje užitnih in strupenih gob 1.40

Nemščina brez črtilca:

1. del 30
2. del 30

Nemško slovensko slovar:

Slovensko nemški slovar 80
Ojačen beton 50
Obrtno knjigovodstvo 2.50

Petrolinarstvo, trd. vez. 1.50

Prva čitanka, vez. 75
Prva pomoč, Dr. M. Rus 1.10
Pravila za otroke 65

Prirokovanja perila po životni:

meri s vzorci 1.10

Psihično motnje na alkoholski podlagi:

Praktični računar 75
Parni kotli, pouk za rabo pare 1.10

Radio, osnovni pojmi iz Radio tehnike, vezano:

broširano 1.75

Računar v kronski in dinarski valji:

Sadje v gospodinjstvu 1.10
Solčenje 50
Spolna nevarnost 50

Slike iz živalstva, trdo vezano:

Slovenska narodna mladina, obsega 452 strani 1.50
Slov. italijanski in italijanski slov. slovar 90
Spretna kuharica, trdo vezano 1.35
Sveto Pismo stare in nove zaveze, lepo trdo vezano 3.10

Sadno vino 40

Slovenska slovnica (Brenzik) trdo vez. 1.20

Učna knjiga in berilo laškega jezika 60
Veliki vsevedci 80
Veliki slovenski spisovnik trgovskih in drugih pisem 2.25

Vosčilna knjižica 50
Zdravilna zelišča 40
Zel in plevel, slovar naravnega zdravilstva 1.50

Zbirka domačih zdravil 60
Zgodovina Umetnosti pri Slovenceh, Hrvatih in Srbih 1.90
Zdravje mladine 1.25
Zdravje in bolezen v domači hiši, 2 zv. 1.20

St. 5. (Fran Milčinski) Gospod Fridolin Zolna in njegova družina veselomodne črtice 1. 72 strani, broširano 25

St. 7. Andersonove pripovedke. Za slovensko mladino priredila Uta, 111 str., broš. 35

St. 8. Akt. Stev. 113 75

St. 9. (Univ. prof. dr. Franc We. ber.) Problemi sodobne filozofije, 347 strani, broš. 70

St. 10. (Ivan Albrecht) Andrej Ternone, riljeva karikatura in miniaturni, 53 str., broš. 25

St. 11. (Povelj Golia) Peterčkov poslednje sanje, božična povest v 4 slikah, 84 str., broš. 35

St. 12. (Fran Milčinski) Mogočni prstan, narodna pravljica v 4 dejanjih, 91 str., broš. 30

St. 13. (V. M. Garšin) Nadežda Nikolaevna, roman, poslovenil U. Žun, 112 str., broš. 30

St. 14. (Dr. Karl Engliš) Denar, narodno-gospodarski spis, poslovenil dr. Albin Ogriš, 236 str., broš. 80

St. 15. Edmond in Jules de Goncourt, Renee Maupierin, 40

St. 16. (Janka Samce) Življenje, pesmi, 112 str., broš. 45

St. 17. (Prosper Marimee) Verne duše v vicih, povest, prev. Mir. ko Pretnar, 80 str., broš. 30

St. 18. (Jarosl. Vrchlicky) Oporoka lukovskega grajskega, veseloigra v enem dejanju, poslovenil dr. Fr. Bradac, 47 str., broš. 25

St. 19. (Gerhart Hauptman) Potopljivi zvon, dram. bajka v petih dejanjih, poslovenil Anton Puntek, 124 str., broš. 50

St. 20. (Jul. Zeyer) Gompaci in Komurasaki, japonski roman, iz češčine prev. dr. Fran Bradac, 154 str., broš. 45

St. 21. (Fridolin Zolna) Dvanajst kratkočasnih zgodbic, 11. 73 str., broš. 25

St. 22. (Tolstoj) Kreutzerjeva sonata 60

St. 23. (Sophokles) Antigone, žalna igra, poslov. C. Golar, 60 str., broširano 30

St. 24. (E. L. Bulwer) Poslednji dnevi Pompejev, I. del, 355 str., broš. 80

St. 25. Poslednji dnevi Pompeja II. del 80

St. 26. (L. Andrejeva) Črne maske, poslov. Josip Vidmar, 82 str., broš. 35

St. 27. (Fran Erjavec) Brezposelnost in problemi skrbstva za brezposelne, 80 str., broš. 35

St. 29. Tarzan sin opice 90

St. 31. Roka roko 25

St. 32. Živeti 25

St. 35. (Gaj Sahustij Krsp) Vojna z Jugurto, poslov. Ant. Dokler, 123 strani, broš. 50

St. 36. (Ksaver Meško) Listki, 144 strani 65

St. 37. Domače živali 30

St. 38. Tarzan in svet 1.10

St. 39. La Boheme 90

St. 46. Magda 40

St. 47. Misterij duše 1.10

St. 48. Tarzanove živali 90

St. 49. Tarzanov sin 90

St. 50. Slika De Graye 1.20

St. 51. Slov. balade in romance 80

St. 52. Sanin 1.50

St. 54. V mežu 1.10

St. 55. Namisljen ibolniti 1.10

St. 56. To in onkraj Sotle 90

St. 57. Tarzanova mladost 90

Stev. 58. Glad (Hamsun) 90

St. 59. (Dostojevski) Zapiski iz mrtvega doma, I. del 1.10

Stev. 60. (Dostojevski) Zapiski iz mrtvega doma, II. del 1.10

St. 61. (Golar) Bratje in sestre 75

St. 62. Idijot, I. del. (Dostojevski) 90

St. 63. Idijot, II. del 90

St. 64. Idijot, III. del 90

Stev. 65. Idijot, IV. del 90

Vsi 4 deli 3.25

St. 66. Kamela, skozi uho šivanke, veseloigra 45

Slovenski pisatelji II. zv. Potresna povest, Moravske slike, Vojvoda Pero i Perica, Črtice 2.50

Slovenski pisatelji IV. zv. Tavčar: Grajski pisar; V Zali; Izgubljeni bog, Pomlad 2.50

Tik za fronto 70

Tatič (Bevk), trd. vez. 75

Tri indijanske povesti 30

Tunel, soc. roman 1.20

Trenutki oddiha 50

Turki pred Dunajem 30

Ura z angeli 1.20

V rohatvu (Matiček) 1.25

V gorstem zakotju 35

V oklepaju okrog sveta, I. del 90

CANKARJEV SPOMENIK NA VRHNIKI

Odbor za Cankarjev spomenik na Vrhnikih je prejel ta mesec od Antona Jurca lepo svoto \$540, katero so zbrali rojaki v Detroitu.

Meeenski napričakovani dar je našo zbirko precej obogatil, odboru pa, ki se nerestano trudi, je nallil novega upanja za nadaljno delo. Požrtvovalnost naših rojakov v Detroitu zasluži vse naše priznanje in pohvalo. Uverjeni smo, da ne pričakujejo nikakih slavonspevov in poklonov ter da bo njihovo veselje in zadoščenje zavrhanó z odkritjem spomenika našemu velikemu sinu Ivanu Cankarju.

Kakor nam poročajo prijatelji ni čestile našega pisatelja-velikana iz drugih mest Vaše nove domovine, je še tu in tam nabragna nekaj denarja za spomenik na Vrhnikih. Zato se obrača odbor tem potom do vseh onih, ki imajo denarne zbirke in tudi do vseh, ki mislijo četudi s prav malim zneskom počastiti spomin nesmrtnega delavca, da denar prej ko mogoče pošljejo odboru za Cankarjev spomenik na Vrhnikih.

Po dosedanjih razgovorih s tukajšnjimi umetniki in strokovnjaki bo znašal približno proračun za spomenik Din. 120.000.—

Odbor pričakuje, da bo v naknadni zbirki pri domačinih dosegel prav lep uspeh, posebno veliko upanja pa stavi v tukajšnje denarne zavode. Vkljub temu pa ne bomo z domačini prispevki dosegli omenjene vsote, zato prosimo še vse ostale rojake za radovoljne prispevke.

Odkritje spomenika se bo izvršilo v letu 1930 po želji Vas ro-

Parnikarjevo Shipping News

1. junija: Majestic, Cherbourg, Antwerpen, Belgienland, Cherbourg, Antwerpen, Deutschland, Cherbourg, Hamburg, Minnekahda, Boulogne sur Mer

3. junija: Berlin, Cherbourg, Bremen

5. junija: Berengaria, Cherbourg, President Harding, Cherbourg, Bremen

6. junija: Muenchen, Boulogne sur Mer, Bremen

7. junija: Paris, Havre, Vulkanica, Trst, Olympic, Cherbourg, Volendam, Boulogne sur Mer, Rotterdam

10. junija: Columbus, Cherbourg, Bremen